ЗІМОВЫЯ СВЯТЫ

Сітавенка М.

Каляды

1. Гаспадыні абавязкова ўпрыгожваюць дом і рыхтуюць святочныя стравы, спачатку посныя, бо да Каляднай ночы доўжыцца пост.
2. Моладзь рыхтуецца да гулянняў: робяць маскі і касцюмы, вучаць калядныя песні і старажытныя калядкі. Праводзяцца тэатралізаваныя прадстаўленні на евангельскія сюжэты.
3. У гарадах праводзяцца калядныя кірмашы і гулянні з канцэртамі, конкурсамі і ўяўленнямі.
4. У дзень Раства ў храмах праводзяцца святочныя службы і літургіі. У каталіцкіх касцёла гэта адбываецца 25 снежня, а ў праваслаўных цэрквах - 7 студзеня.
5. Пасля царквы людзі працягваюць святкаванне дома і накрываюць стол. На абрус ці пад яе кладуць трохі сена, як сімвал таго, што Ісус нарадзіўся ў яслях, на стале павінна быць свечка, якая сімвалізуе Віфлеемскую зорку. На стале па традыцыі была куцця і шмат мясных страў для разгавення.

санкі!

Ганкі (Ганна) – прысветак, які адзначаецца 22 снежня ў дзень зімовага сонцастаяння. Гэта самы кароткі дзень і самая доўгая ноч года.
“На Ганкі запрагай каня ў санкі” – ужо зранку крычала моладзь, гурбой заскоквала ў санкі і каталася па ваколіцам. Сняжку ў гэты час было багата, таму сані нібы лёталі па даразе.
Лічылася, што ад 22 снежня зіма “разварочваецца” на лета. У гэты дзень прадказвалі надрор’е, кіруючыся прыказкай “па зіме і лета”. Калі ішоў снег – да дажджу, мяцеліца – да дужага ветру, мароз – да сонейка. Яшчэ ў гэты дзень заклікалі лета. Толькі прачнуўшыся, гаспадыні ішлі ў хлеў і “разварочвалі” авечак, кароўку, свінку да выхаду. Пасля абыходзілі клеці і свірны, гумны і пуні і там перастаўлялі кожную рэч, тым самым “паварочвалі час да лета”.
У гэтага дня была і царкоўная назва “Зачацце Святой Ганны” (маці Багародзіцы). Цяжарным жанчынам не раілі выходзіць з хаты, бо лічалася, што ў самы кароткі дзень году нячыстыя сілы маюць асаблівую ўладу.
22 снежня лічылі сваім святам пчаляры. У гэты дзень яны прамаўлялі над сваімі вуллямі замовы – на добры ўраджай мёду.

Цвірко Мікіта

Каляды

Калядныя святы пачыналіся з дня Божага Нараджэння – Раства. Калі першая зорка з'яўлялася на небе, уся сям'я садзілася за стол, засланы белым абрусам, пад які клалі сена. Стравы на стале былі посныя, абавязкова варылі куццю – кашу з круп.

Запаліўшы свечку і памаліўшыся, пачыналі вячэраць. З гэтага дня па сяле хадзілі калядоўшчыкі – юнакі і дзяўчаты, пераапранутыя ў цыганоў, казу, журава, кабылу. Калядоўшчыкі спявалі песні-калядкі, скакалі пад скрыпачку і бубен, у заключэнне выконвалі велічальную песню гаспадарам дома з самымі шчодрымі пажаданнямі, а ў адказ атрымлівалі пачастункі.

Чужова Аляксандра

Петух А.

Масленіца

Масленіца – гэта “развітанне” з зімой, якое, на думку нашых продкаў, паскарала надыход вясны. Кожны з сямі дзен “Масленачнага тыдню” меў сваю адметнасць. У панядзелак, які атрымаў назву “сустрэча”, ішлі ў госці адзін да аднаго сваты. Таксама ў гэты дзень, на пачатку тыдня, рабілі пудзіла. Вялікую “пані” з саломы апранalі ў старыя адзенні і каталі яе з вясёлымі песнямі на санях па ўсёй вёсцы. У аўторак быў “зайгрыш” – агледзіны нявест. “Лакамкай” называлі сераду, у гэты дзень зяць заглядваў на бліны да цешчы. У чацвер – “разгул” – свята з гульнямі, танцамі, вогнішчам. У гэты дзень, каб дапамагчы сонцу “прагнаць” зіму, нашы продкі каталіся на коніках «па сонейку» -- то бок, па гадзіннікавай стрэлцы вакол вёскі. Па вуліцах гарадоў і вёсак навыперадкі несліся каляровыя запрэжкі. Звінелі званочкі, заліваліся гармонікі ...

Грамніцы, альбо Стрэчанне
Грамніцы - палавіна зіміцы.

Грамніцы з'яўляецца адным з самых старажытных зімовых святаў, якія святкуюцца на тэрыторыі сучаснай Беларусі. Ён сімвалізуе сабой сустрэчу зімы і лета. Гэта значыць пераход прыроды на новы лад у выглядзе хуткай (ці не зусім) вясны. Якое надвор'е на Грамніцы, такая будзе і вясна. Пасля гэтага дня пачыналі рыхтавацца да работ у полі. У царкве ці касцёле асвячалі грамнічныя свечкі. Яны лічыліся ахоўнымі – гаспадар з дапамогай гэтых свечак «асвячаў» хату і ўсю гаспадарку, выпальваючы імі невялікія крыжыкі на дзвярах і варотах. Верылі, што грамнічныя свечкі ратуюць будовы ад удару маланкі. Святкуюцца ў праваслаўных і каталікоў Грамніцы некалькі па - рознаму: па праваслаўным календары-15 лютага, па другім - 2 лютага.

Гаспадару дома напярэдадні трэба было самастойна вырабіць свечку з воску і кнота. У даўжыню яна была, як правіла, 44 см. Пасля такая свечка заахвочвала у царкве, пасля чаго набывала

Ушакевіч Сафія

Вадохрышча -
апошняе свята каляднага цыкла

19 студзеня -у гэты дзень, калі, згодна з праваслаўным календаром, святкавалася хрышчэнне Ісуса Хрыста, асвячалася вада.Святую ваду набраную на Вадохрышча, захоўваюць увесь год.Народ верыў у цудадзейную сілу такой вады і выкарыстоўваў яе пры розных выпадках і здарэннях: давалі піць хвораму, апырсквалі новую хату перад тым як засяліцца.

На Вадохрышча прыпадалі самыя вялікія маразы, пасля якіх зіма паступова пачынала паварочваць на лета. У народзе казалі : "Трэшчы не трэшчы, прыйшлі вадахрэшчы - не к Ражству, а к Пятру". Маўляў, большых маразоў ужо не будзе.На Вадохрышча маладыя людзі варажылі.Таксама на Вадохрышча існаваў абрад купанне ў палонцы. Арыентаваліся ў вызначэнні будучага надвор'я ("На Вадохрышча вельмі сцюдзёна - у жніво вельмі горача"), спрабавалі прадказаць і якасць будучага ўраджаю ("На Вадохрышча дзень цёплы - будзе хлеб цёмны").

Семижон Ксения

Сырны тыдзень, або Масленка
(за 8 тыдняў да Вялікадня)

Масленка, масленка, нясі сыру, масла нам, каб зімачка згасла!

Старажытнае язычніцкае свята. У гэты тыдзень праводзяць зіму. Сёння Сырны тыдзень болей вядомы як Масленка. Шмат стагоддзяў у беларусаў сыр быў самым папулярным прадуктам і сімвалізаваў нараджэнне новага жыцця. У гэты тыдзень дзяўчаты і хлопцы ладзілі гушканне на арэлях, коўзанне з горак на санках. Верылі, што чым вышэй узляціш на арэлях, чым далей скоцішся з горкі – тым даўжэйшы будзе лён. На Масленку ласуюцца блінамі, спяваюць масленічныя песні.

Хоружык Максім

“Мікола”

Гэты дзень святкуецца ў гонар Свяціцеля Мікалая Цудатворца.

Праваслаўныя вернікі 19 снежня адзначаюць дзень памяці Мікалая Цудатворца — аднаго з самых шанаваных праваслаўных святых. Назваў у свята з даўніх часоў было мноства: Міколін дзень, Мікола Марозны, Мікола Халодны, Мікола Зімовы. Лічылася, што ў гэты час сам Мікалай Цудатворац сыходзіць з нябёсаў і абыходзіць зямлю, адорваючы дзяцей падарункамі. Па адной з версій, на аснове гэтага вобраза і быў створаны персанаж казачнага Дзеда Мароза.

Мікола Зімовы адзначаецца незадоўга да Раства Хрыстова і Каляд. Пачынаецца падрыхтоўка да Новага года. Раней моладзь пачынала рыхтаваць маскі і касцюмы калядоўшчыкаў. Ладзілі вячоркі. Гэта быў час посту, але ў гонар свята дапускаліся некаторыя паслабленні: на Міколу дазвалялася віно, гарачая посная ежа з алеем, гатавалі рыбу.

У некаторых рэгіёнах свята адзначалі шырока: накрывалі сталы на ўсю вёску. Напярэдадні па дварах хадзілі калядоўшчыкі. Гаспадары адорвалі іх прысмакамі і дробнымі падарункамі. Праз калядоўшчыкаў хлопцы і дзяўчаты перадавалі гасцінцы каханым.

Да Міколы трэба было памірыцца з тымі, з кім раней пасварыўся. Маўляў, на святога Мікалая і вораг сябрам стане.

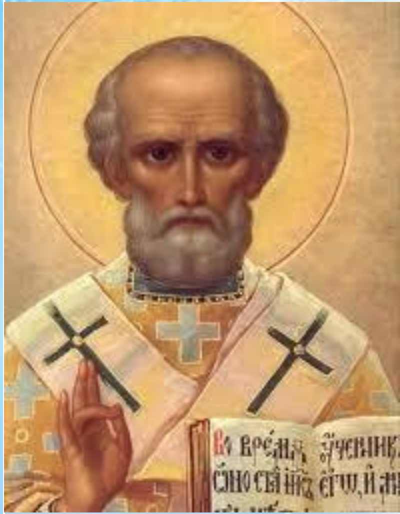

Петрачэнка Ганна

Боты, паленцы і іншыя прылады для каляднай варажбы

Калядныя дні лічыліся магічнымі, таму варажба была іх абавязковым атрыбутам. Варажылі ў асноўным маладыя дзяўчыны, каб даведацца, калі пойдуць замуж і як будзе выглядаць іх жаніх. Часам варажылі сталыя жанчыны, якія клапаціліся пра дабрабыт у сям'і. І нават хлопцы часам хацелі даведацца пра сваіх нявест.

Спосабаў варажбы было вялікае мноства. Самы вядомы з іх – кідаць боцік з левай нагі праз плячо. У які бок глядзеў насок, адтуль і павінен быў прыйсці жаніх. Варажылі дзяўчаты і на паленцах – бралі з кастрышча адно, не гледзячы на яго, і па ім вызначалі, якім будзе будучы муж. Калі палена траплялася гладкае, значыць, і жаніх будзе прыгажуном, калі шурпатае – непрыгожым. Калі палена было з сучкамі, значыць, будучы муж будзе з вялікай сям'і. Крывое палена азначала непрывабнасць суджанага.

Ёсць шэраг калядных абрадаў варажбы, якія звязаныя з жывёламі. Да прыкладу, гаспадыня пякла аладкі і кожная дзяўчына брала сабе па адной. Затым адчыняліся дзверы, аладкі клаліся на парог і ў хату запускаўся сабака. Чыю аладку ён хапаў першай, тая і павінна была хутка стаць нявестай.
значыць, будучы муж будзе з вялікай сям'і. Крывое палена азначала непрывабнасць суджанага.

Марнапольская Серафіма

Грамніцы

ГРАМНІЦЫ – 2 (15) лютага-не зусім звычайны, па павер'ях, гэта адзіны дзень зімой, калі можа здарыцца навальніца – можна пачуць гром і ўбачыць маланкі. У гэты дзень у цэрквах асвячалі спецыяльныя свечкі-Грамніцы, якія пасля службы гасілі і прыносілі ў дом. Вяртаючыся дадому, гаспадар даставаў свечку і трымаў у руках, пакуль гаспадыня яе запальвала. Затым гаспадар абпальваў свечкай крыжападобна валасы ў сябе на галаве, потым ва ўсяго сямейства. Лічылася, што гэта дапамагае ад галаўнога болю. Пасля ішлі ў хлеў, рабілі тое ж са скацінай, хрысцілі свечкай пуні, гумно і іншае. Стварыўшы такі абрад, свечку гасілі і хавалі, каб злыя сілы яе не ўбачылі. Лічылася, што грамнічныя свечкі пад прытолокой хлява адганяюць ведзьмаў ад кароў.Свечка ў далейшым выпальвалася, калі:

прымалі новананароджанага;
пры яго хрышчэнні;
пры нараджэнні цялят, ягнят;
пры смерць чалавека;
пры расстанні з членам сям'і;
пры навальніцы летам;
пры насыпцы насеннага хлеба вясной і пры засыпанні ў засеку першага абмалочанага хлеба;
пры першым выгане скаціны ў полі;
на Куццю і Водахрышчоных;
пры разгавенне на Каляды і Вялікдзень;
пры перадтрапезнай малітве на Дзяды.

Новікава Ульяна

Каляды

Што гэта за свята — Каляды?

Назва свята – Каляды – мае язычніцкія карані. Лічыцца, што яна ўтварылася ад слова «кола», што азначае «сонца». Традыцыйна Каляды звязваліся з днём першага зімовага сонцастаяння і сімвалізавалі пачатак новага году – як сонечнага, так і сельскагаспадарчага. Святкаваць пачыналі 25 снежня, а заканчвалі 6 студзеня. Але калі на нашыя землі прыйшло хрысціянства, свята ўвабрала ў сябе новыя рысы: пачаткам Каляд стала Раство, а канцом – Вадохрышча. Зараз каталікі святкуюць Каляды па старых датах, а праваслаўныя вернікі адзначаюць свята з 6 па 19 студзеня.

Цімур Шэмет

Урачыстасць Абвяўлення Пана, Тры Каралі

Тры Каралі – каталіцкае свята, якое адзначаецца 6 студзеня ў гонар трох мудрацоў – Каспара, Мельхіора і Бальтазара. Абвяўленне Пана — урачыстасць, якую Касцёл адзначае 6 студзеня, успамінаючы ў гэты дзень пакланенне мудрацоў з усходу, што прынеслі Дзіцятку Езусу свае дары: золата, ладан і смірну. Касцёльная традыцыя называе гэтых мудрацоў таксама каралямі (адсюль іншая назва свята — Тры Каралі), а іх пакланенне сімвалізуе пачатак Божага Абвяўлення язычніцкім народам, прадстаўнікамі якіх яны былі.

Ульяна Жук

Толава Марыя

Каляды

Каля́ды – народнае зімовае свята. Працягваюцца дванаццаць дзён з 6 студзеня па 19 студзеня – ад Калядаў да Вадохрышча. Для Каляд характэрны тры абрадавыя вячэры (куцці):

1. посная куцця спраўляецца перад 1-м святочным днём
2. багатая куцця з мяснымі стравамі – у Шчодры вечар (вечар перад Новым годам)
3. посная куцця – перад Вадохрышчам.

Калядаванне – традыцыя з язычніцкімі каранямі. Увечары група сялян (часам дзяўчат, хлопцаў, дзяцей) апраналася ў жывёл (Казу, Тура, Бусла, Зайца), у розных дзіўных чароўных істот (Дзеда, Бабу, Цыгана, Чорта) і хадзілі па вёсцы або ехалі на возе. Яны спыняліся ля кожнага двара, і кожны гаспадар павінны быў запрасіць іх сабе ў хату, інакш, верылі сяляне, на будучы год шчасця і дабрабыту не будзе. Калядоўнікі спявалі, танцавалі, гралі на дудзе і бубне, ладзілі імправізаваныя сцэны. Пад канец выступлення яны ў форме песні ці вершаванага звароту жадалі гаспадарам багацця, здароўя, сямейнага ладу.

Каляды

каля́ды (састарэлае дыялектнае роздвяны́е свята́[1], калядныя святкі, калядныя нядзелі[2]) — народнае зімовае свята. Працягваюцца дванаццаць дзён з 24 снежня (6 студзеня) па 6 (19) студзеня — з Каляды да Вадохрышча.
У гадавым коле народных земляробчых абрадаў і свят займала 1-е месца. З усталяваннем хрысціянства прымеркавана да рэлігійных свят Нараджэнне Хрыстова і Хрышчэнне Гасподняе. На Беларусі хрысціянская абраднасць святкавання Каляд шчыльна пераплецена з народнымі святочнымі звычаямі.
Для Каляд характэрны тры абрадавыя вячэры (куцці): посная (вялікая) спраўляецца перад 1-м святочным днём, багатая (тоўстая, шчодрая) з мяснымі стравамі — у Шчодры вечар (вечар перад Новым годам), посная (галодная, вадзяная) — перад Вадохрышчам. Наладжвалі калядаванне, варажба, шматлікія забавы, гульні; спявалі калядныя песні.
У гадавым коле Каляды супрацьстаяць Купаллю, якое святкавалася блізка да летняга сонцастаяння.

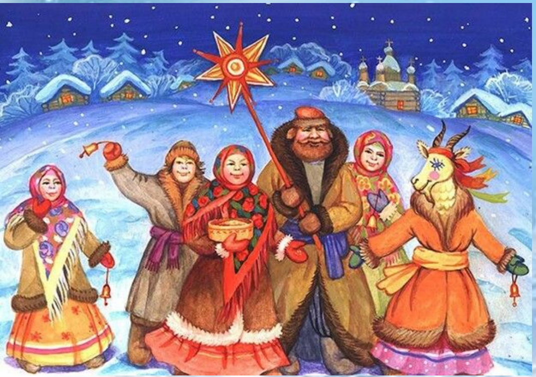

У мінулыя часы святкаванне Калядаў мела дакладную прымеркаванасць да руху сонца па небасхіле. Вядома, што на перыяд з 18 па 23 снежня ў прыродзе ўсталёўвалася незвычайная раўнавага. Ноч, усеагульнае панаванне якой пачыналася з восеньскага раўнадзенства, пераставала павялічвацца, і на працягу гэтых 5 дзён захоўвалася хоць і напружаная, але ўсё ж раўнавага. І толькі ў ноч з 24 на 25 снежня святло атрымлівала першую прыкметную перамогу — дзень паступова пачынаў павялічвацца. Такім чынам, пачатак Калядаў быў цесна звязаны з зімовым сонцастаяннем, якое і з’яўляецца, прыродай апасродкаваным, пачаткам Новага года.
Далей у наступных раздзелах у дужках пададзены спачатку даты святкавання Калядаў, а праз «/» пададзены адпаведнікі дат святкавання Калядаў для тых, хто святкуе паводле Юліянскага календара.

Сямён Кузьмянкоу

Аўлас

Аўла́с — прысвятак у беларускім народным календары, які адзначалі з язычніцкіх часоў (свята Вялеса; 11 лютага с. ст.). Царква прымеркавала да яго дзень хрысціянскага пакутніка Уласа, які ў народзе лічыўся апекуном хатняй жывёлы. Таму **Аўлас** называлі «каровіным святам», не шануючы якое гаспадар меў небяспеку наклікаць на сваю жывёлу бяду. Каб цяляты раслі здаровыя, гаспадыні выпякалі на **Аўлас** аладкі. У некаторых мясцовасцях **Аўлас** спраўлялі як конскае свята. У гэты дзень коней лепш кармілі, зусім не працавалі на іх (але аб'язджалі маладых коней). **Аўлас** часта супадаў з масленіцай — апошнім скаромным тыднем перад вялікім постам, адкуль і пайшла прыказка «на Аўласа бяры каўшом масла».

Магер Мірон

Міхалькевіч Даніла

Вадзенне (Уводзіны)

Вадзенне (Увядзенне, Вадзенне, Уводзіны) — прысвятак у народным календары славян, які святкуецца 21 лістапада (4 снежня) . Звязаны з хрысціянскім святкаваннем Увядзення ў храм Прасвятой Уладаркі нашай Багародзіцы і Прыснадзевы Марыі. Бяздзетныя бацькі Іаакім і Ганна паабяцалі, што, у выпадку нараджэння ў іх дзіцяці, прысвецяць яго на служэнне Богу[1]. І вось у гэты дзень трохгадовая атраковіца пры запаленых свечках падымаецца па пятнаццаці прыступках храма і яе першасвятар уводзіць у Святая Святых. Для хрысціян гэтае свята — сімвал увядзення грэшнага свету ў храм, без якога ён загіне, пачатак уратавання[2].

У народнай традыцыі назва звязваецца са словам «вядзенне»[2][1] («водзяцца ваўкі»[2]), казалі: «Увядзенне, што свят навядзе»[1], «На Увядзенне бывала лядзенне»[2], «Увядзенне прыйшло — зіму прывяло». На Рэчыцкім Палессі мяркуюць, што гэта свята — у памяць пакут Святой Варвары («вадзілі Варвару»): «Як святую Варвару погань мучыла, што перш вадзіла па сялу на повадзе да й біла; затым етае свята завецца „Вадзенне“»[2].

У некаторых рэгіёнах лічыцца адным з дзявочых свят, калі «дзяўчаты збіраліся на ігрышча і куміліся» , а вечарам варажылі: «Святое Увядзенне, вядзі мяне туды, ідзі мне жыць»

Першая Каляда

Пе́ршая Каляда (Першая, Вялікая, альбо Багатая куцця) — народнае зімовае свята , звязана з першым павелічэннем самага кароткага дня. У гадавым коле народных абрадаў і святкаванняў займала 1-е месца. З усталяваннем хрысціянства прымеркаванае да рэлігійнага свята Нараджэння Хрыстова. На Беларусі рытуал святкавання Раства шчыльна пераплецены з народнай святочнай традыцыяй.

З Першай Каляды пачынаюцца Зімовыя святкі або Каляды, якія працягваюцца з 25 снежня (Нараджэння Хрыстова) да 6 студзеня (Вадохрышча).

Канаваленка Улад і Яр

Дзень святога Сцяпана

Другі дзень Каляд назвауся днем святога Сцяпана. У гэты дзень гаспадары расплачваліся са сваімі работнікамі, пасля гэтага тыя маглі выказаць усе свае крыуды. Калі закончвалі высвятляць адносіны, гаспадары і работнікі заключалі новы дагавор на год або разыходзіліся. Аб гэтым нават ёсць пагаворка:” На святы Сцяпан кожны сабе пан”.
У горадзе святкаванне адрознівалася ад вясковага: там у гэты час адбвалася гулянне, ярмаркі. Для багатых праводзіліся балі і вечарыны з танцамі. Любілі гэта свята і дзеці: яны маглі захапляцца спектаклямі, танцамі, святочнай ёлкай і падарункамі.

Клышэўская Елізавета

Вадохрышча , Хрышчэнне

Вадохрышча, Хрышчэнне - свята народнага календара, што прыпадае на 19 студзеня, дзень завяршэння Калядаў, звязаны з культам асвячэння вадой. У хрысціянскай традыцыі ў гэты дзень адзначаецца хрышчэнне Хрыста ў рацэ Іардан Янам Хрысціцелем.
На Вадохрышча ў храмах адбываецца асвячэнне вады, якую некалі бралі з бліжэйшай рэчкі, прасякаючы на лёдзе вялікі крыж.

Народ верыў у цудадзейную сілу такой вады: яе давалі выпіць хвораму, ёю асвячалі новую хату перад тым, як засяліцца, вуллі, каб лепш вяліся пчолы, у ёй першы раз купалі дзіця, абмывалі нябожчыка перад пахаваннем, асвячалі поле перад сяўбою, у ёй нявеста мылася перад шлюбам. Калі у гэты дзень хто-небудзь быу ахрышчаны, таму наканавана быць шчаслівым на ўсе жыццё .

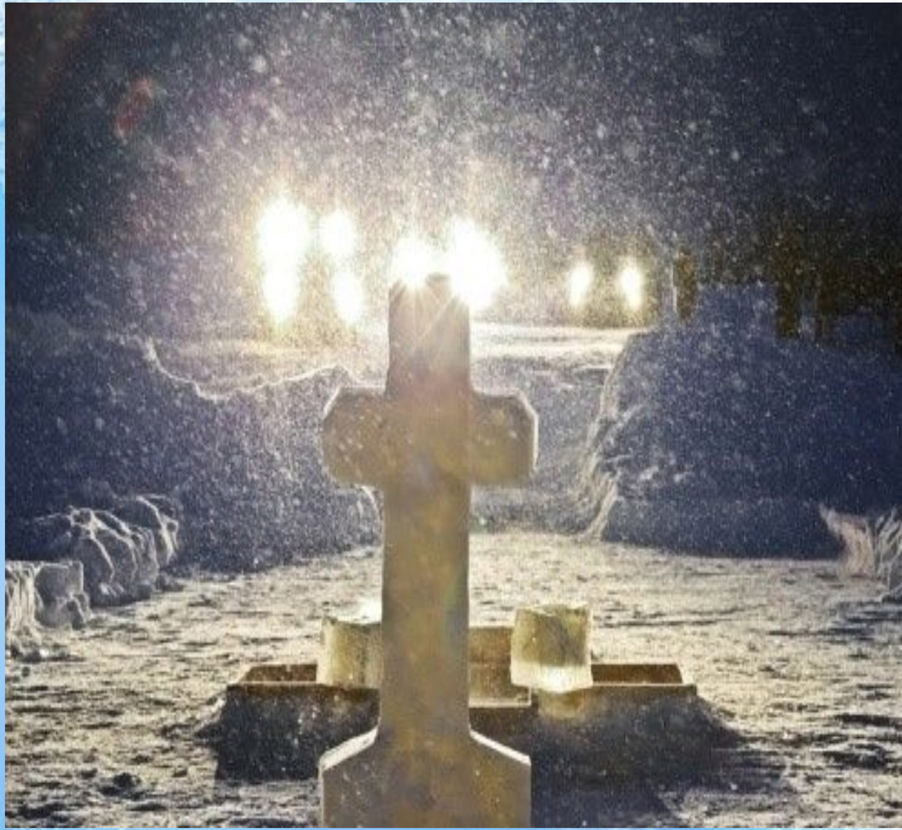

Волкава Марыя

Зіма ў вёсцы - час адмысловы. Калі ўся гаспадарка дагледжана, а ўраджай у засеках, надыходзіць пара святаў.Беларускае свята "Шчодрык"(Гомельская вобласць) заўсёды адзначаюць з 13 на 14 студзеня. Шмат гадоў таму па сутнасці так святкавалі Новы год, але змена календароў адыграла свой злы жарт з датамі. Тады звычай на Палессі выстаяў.Неад'емнай часткай "Шчодрыка" застаюцца калядоўшчыкі. Сярод ражаных лічацца Мядзведзь, Сарока, Цыганка, Бусел і, вядома, Каза, як галоўны персанаж.

Шчадроўныя песні

Я коза-дереза
Из Москвы приехала,
Дайте рубль, дайте два,
Чтоб назад уехала.

Кляпацкі Ягор

"ГРАМНІЦЫ"

Стрэчанне, або Грамніцы, - зімовае свята язычніцкага паходжання. Ушаноўвалі Бога Грамоўніка (Перуна). Паводле народных меркаванняў, на гэта свята зіма сустракаецца з летам.

Адпаведна хрысціянскай міфалогіі ў гэты дзень адбылося наступнае. Дзева Марыя на саракавы дзень пасля нараджэння Сына Гасподня наведала Божы храм, дзе была сустрэча Старца Сімеона з Ісусам Хрыстом.

Напярэдадні Грамніц у кожнай хаце набывалі грамнічную свечку (яна больш тоўстая, даўжынёй каля 20 сантыметраў). Дома гаспадар абпальваў крыж-накрыж у сабе на галаве валасы, а потым тое ж рабіў з усімі членамі сям'і. Падобны рытуал праводзіў і над жывёлай.

З грамнічнаю свечкай сяляне ў дзень Стрэчання абыходзілі ўсе пабудовы: лазню, хлеў, камору, сенцы, пчаліныя вуллі, куратнік, дзе гаспадар датыкаўся агнём свечкі да сцен.

Такія свечкі захоўваюць ў кожнай хаце ў набажніцы перад абразамі ці кладуць іх за абразы.У побыце нашага народа грамнічныя свечы запальваюцца пры правядзенні сямейных абрадаў (нараджэнне дзіцяці, вяселле, провады ў войска, пахаванне і г.д.).

Скробат Паліна

Масленіца

***Масленіца** - адно з самых старажытных славянскіх зімовых свят.*
Абавязковымі атрыбутамі з'яўляюцца масла і бліны, чым болей напячэш і пачастуеш людзей, тым больш багатым, ураджайным і шчаслівым будзе год.
А гульні, песні, танцы, вясёлы смех і шум - галоўныя яго прыкметы.
Кожны дзень святочнага тыдня мае сваю назву і патрабуе пэўных дзеянняў.
*Так, у **Панядзелак** выпякаюць першы блін, клапоцяцца, каб ён атрымаўся румяным, залацістым, бо вераць, што тады ў сям'і будзе згода і шчасце.*
Таксама робяць пудзіла з саломы і старога адзення, якое ўвасабляе зіму.
***Аўторак** насіць назву "Зайгрыш": з гэтага дня пачынаюць хадзіць у госці, маладыя хлопцы шукаюць нявест, а дзяўчыны прыглядаюцца да юнакоў.*
***Серада** - «Ласунак» - заклікае печ яшчэ больш бліноў і запрашаць яшчэ больш гасцей.*
*У **Чацвер**, які называюць «шырокім» або «тоўстым» дагаджалі сваёй хатняй жывёле.*
*У **Пятніцу** - ці "цешчыны вечары" - маладыя сям'і наведваюць родных нявесты, а ў **Суботу**, калі наступаюць «залоўчыны вячоркі», старэйшыя адведваюць маладых.*
*У апошні дзень масленічнага тыдня **Нядзелю** - праводзяць зіму і сустракаюць вясну песнямі, карагодамі, спальваючы пудзіла Масленіцы, якое ўвасабляе сабой усё цёмнае і негатыўнае, што было ў жыцці людзей.*

Спальванне пудзіла на Масленіцу

Шлемпо Канстанцін

Масленіца

Гэта народнае свята праводзінаў зімы. У народзе казалі: “Зіма з вясною сустракаюцца, Пра здароўе адна адну пытаюцца”.

Шмат гадоў таму ў канцы зімы рабілі чучала Масленіцы, апраналі на яго адзенне дзяўчыны і размаўлялі з ім, як з жывой істотай. Чучала называлі пані Масленіцай, спадарыняй Масленіцай. Казалі ёй такія словы: «Душа ты мая, Масленіца, цукровыя вусны, салодкая твая мова! Прыязджай да нас у госці на шырокі двор з горкі пакатацца, у блінах паваляцца, сэрцам павесяліцца». Потым ставілі на віднае месца і весяліліся. Пелі розныя песні, гойдаліся на арэлях, спаборнічалі паміж сабой у сіле, лоўкасці. Мужчыны качалі на вуліцы калоду, каб летам рос добры лён. І, вядома, частаваліся смачнымі блінамі з мёдам, маслам і рознымі іншымі прысмакамі. Круглы і гарачы блін - сімвал веснавога сонца.

Мы на горцы пабывалі,
Масленіцу сустракалі,
Ай-люлі, пабывалі,
Масленіцу сустракалі.

Забрамскі Ілья

Другі дзень Каляд

Калядрушчыкі збіраліся з надыходам цемры. І з песнямі абыходзілі па чарзе ўсе хаты. У песнях яны жадалі гаспадарам усяго найлепшага. Галоўнай гераіняй была каза.

У старажытнасці пераапранутых калядоўшчыкаў успрымалі як душы памерлых продкаў, якія вярталіся ў вёску і зазіралі ў кожную хату, каб даведацца, як жывуць іхнія нашчадкі.

Норка Сафія

Станкевич Мария

Беларускія каляды

Народная традыцыя святкавання Нараджэння Хрыстова і Новага году багатая і непаўторная. Тры Калядныя тыдні ў культуры нашага народу насычаныя легендамі, абрадамі, і адмысловымі атрыбутамі, без якіх не абыходзілася сапраўднае свята.

Калядаванне

Касцюмаваны абыход дамоў з песнямі і зычэннямі гаспадарам, пачастункамі для калядоўшчыкаў. Гэта была не проста забава, а сапраўдны магічны рытуал – перад гледачамі разварочваліся падзеі старажытных калядных міфаў. Кожны ўдзельнік карнавальнай працэсіі ўвасабляў пэўнага персанажа. Галоўным была Каза – менавіта яна мусіла схавацца ад сілаў зімы каб адрадзіць новае сонца. За ёй няспынна палявалі Мядзведзь, Ваўкі ці Зюзя – сімвалы прыродных сілаў ды зімовых маразоў. Казу, як правіла, вадзіў Дзед – увасабленне памерлага продка. Яна замярзала і ўваскрасала ля кожнага ганку, адагрэўшыся добрымі словамі і каляднымі падарункамі гаспадароў. Былі сярод працэсіі музыкі, механошы, і шматлікія іншыя міфічныя істоты. Іх таксама шчодра адорвалі «калядой», каб тыя ў будучым годзе былі больш лагоднымі да людзей і не чынілі ніякага ліха.

Куцця

Так называлі рытуальную ежу з цэльных часцей ячных крупаў. Гэта сімвал вечнасці жыцця, першая страва на памінальным стале і пад час трох найбольш важных святаў Каляднага цыклу.

Кожнае з гэтых святаў таксама называлася Куццёю. Першую, што адзначалася напярэдадні Раства, называлі Посная альбо Вялікая. Другая была Шчодрая Куцця, – гэта сам Новы год, Шчадрэц. Трэцяя Куцця была Вадзяная.

Да гатавання і выкарыстання Куцці продкі ставіліся вельмі сур'ёзна. Існавала шмат правілаў і прадпісанняў – ад выбару гаршчку і крупаў, да самога частавання Куццёю гасцей, выканання калядных рытуалаў.